

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 817/2016-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. novembra 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Mikroúvery, s. r. o., Kopčianska 10, Bratislava, zastúpenej advokátkou JUDr. Katarínou Dvorskou, Advokátska kancelária, Vietnamská 48, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Trenčín č. k. 17 Ro 350/2014-29 z 26. marca 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti Mikroúvery, s. r. o., **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. júla 2015 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Mikroúvery, s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného

súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) č. k. 17 Ro 350/2014-29 z 26. marca 2015 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že okresný súd napadnutým uznesením potvrdil platobný rozkaz okresného súdu č. k. 17 Ro 350/2014-16 z 27. novembra 2014 vo výroku o náhrade trov konania. Platobným rozkazom okresného súdu č. k. 17 Ro 350/2014-16 z 27. novembra 2014 bol odporca zaviazaný zaplatiť sťažovateľke istinu 25 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,25 % ročne zo sumy 25 eur od 12. apríla 2014 do zaplatenia a náhradu trov konania vo výške 28,33 eur z titulu zaplateného súdneho poplatku vo výške 16,50 eur a trov právneho zastúpenia sťažovateľky vo výške 11,83 eur, a to všetko do 15 dní od doručenia platobného rozkazu.

2.1 Okresný súd v napadnutom uznesení uviedol: *«Súd sa pri rozhodovaní veci platobným rozkazom riadi príslušnými ustanoveniami § 172 a nasl. O. s. p., pričom pri rozhodovaní o trovách konania postupuje podľa § 142 a nasl., § 150 a § 151 O. s. p. účinnými v čase rozhodovania. Pri rozhodovaní veci platobným rozkazom je súd viazaný návrhom len v časti istiny a jej príslušenstva, nie v časti náhrady trov konania. Súd môže priznať úspešnému účastníkovi náhradu trov konania aj v nižšej sume, ako si účastník uplatnil. V drobných sporoch, ak sú trovy konania neprimerané voči pohľadávke, môže trovy konania znížiť alebo nepriznať.*

V danej veci ide o drobný spor a navrhovateľom uplatnené trovy konania 65,78 eur predstavujú vyššiu sumu ako samotná pohľadávka (25 eur). Cieľom súdnych konaní v drobných sporoch má byť vymoženie pohľadávky s čo najnižšími nákladmi a nemôže prevažovať záujem na vedení konania z dôvodu, že ide o zaujímavé veci z hľadiska odmeny advokáta. Súd z úradnej činnosti zistil, že na tunajšom súde prebieha viacero konaní, v ktorých vystupuje totožný navrhovateľ s totožným predmetom konania. V danej veci má súd teda za to, že prejednávaná vec má znaky stereotypnej právnej agendy, keď podania navrhovateľa na súd majú prvky štandardných až automatických postupov, kedy sa spravídla mení iba osoba povinnej osoby a výška úhrady. Ide o administratívnu agendu, ktorá nevyžaduje žiadne sofistikované právne riešenia. A práve stereotypná právna agenda

v spojení s nízkou hodnotou sporu je tým dôležitým ukazovateľom, ktorý oprávňuje k aplikácii uvedeného zmiernujúceho ustanovenia § 150 ods. 2 O. s. p.

Pokiaľ ide o argumentáciu navrhovateľa, že samotný zákonodarca (ako to má vyplývať z dôvodovej správy k novele O. s. p. č. 384/2008 Z. z.) považuje za neprimerané len také trovy konania, ktoré sú niekoľkonásobne vyššie ako je samotná pohľadávka (t.j. 2x a viac) a preto by súd nemal znížiť náhradu trov konania pod hranicu dvojnásobku výšky istiny, súd uvádza, že z dôvodovej správy k navrhovateľom uvedenej novele nevyplýva, že zákonodarca mal úmysel za neprimerané trovy považovať iba trovy, ktoré sú niekoľkonásobne vyššie ako samotná pohľadávka. Iba poukazuje na skutočnosť, že v drobných sporoch trovy konania predstavujú niekoľkonásobne vyššiu sumu ako samotná pohľadávka. Otázkou neprimeranosti ponecháva na úvahe súdu a neustanovuje pomer medzi uplatnenou pohľadávkou a náhradou trov konania. Naopak zákonodarca uvažuje aj s možnosťou vôbec náhradu trov nepriznať (čo mimochodom aj explicitne vyjadril v normatívnom texte § 150 ods. 2 O. s. p.): „Pre porovnanie nariadenie o tzv. drobných veciach uvažuje s nepriznaním trov konania, pokiaľ sú neprimerané voči pohľadávke vo veciach do 2000 Euro.“ Navrhovaným ustanovením sa navrhuje nepriznanie neprimeraných trov voči pohľadávke len v sporoch o tie najnižšie sumy.“ Súd poukazuje na skutočnosť, že spornou pohľadávkou v tomto konaní je suma 25 eur, preto je rozhodne možné považovať tento spor za spor o tie najnižšie sumy. Podmienkou aplikácie § 150 ods. 2 O. s. p. je jednak podmienka objektívna a to, že sa musí jednať o drobný spor a jednak podmienka, že trovy musia byť neprimerané voči trovám konania, čo závisí od posúdenia daného prípadu súdom, nakoľko zákonodarca pojem ani kritéria pojmu „neprimerané“ nedefinuje. Vzhľadom na vyššie uvedené aplikoval súd ustanovenie § 150 ods. 2 O. s. p. dôvodne.

Súd taktiež poukazuje na citovanú dôvodovú správu, v ktorej sa uvádza, že: „Cieľom súdnych konaní v takýchto veciach má byť vymoženie pohľadávky s čo najnižšími nákladmi a nemôže prevažovať záujem na vedení konania z dôvodu, že ide o zaujímavé veci z hľadiska odmeny advokáta. Spoločnosti, ktoré takéto pohľadávky hromadne uplatňujú, majú možnosť výberu advokáta, ktorý pristúpi na uplatňovanie a vymáhanie takýchto pohľadávok za takých podmienok, že veriteľ nebude mať žiadnu ujmu a pre advokáta stále

zostanú tieto veci vzhľadom na ich množstvo, zaujímavé.“ Pokiaľ ide o argumentáciu navrhovateľa, že žiadny advokát nebude ochotný prevziať právnu vec za odplatu, ktorá nedosahuje ani najnižšiu možnú sadzbu odmeny v zmysle Vyhlášky, súd uvádza, že nárok na náhradu trov konania má navrhovateľ nie advokát. Advokát je iba platobným miestom (§ 149 O. s. p.), kde povinná strana uhrádza náhradu trov konania. Výšku odmeny za právne služby si dojednáva navrhovateľ s advokátom bez ohľadu na výšku priznanej náhrady trov konania. Navrhovateľ si teda musí zvážiť či a koľko bude platiť advokátovi za právne služby spočívajúce v stereotypnej právnej agende, ktorá nevyžaduje žiadne sofistikované právne riešenia, keď podania navrhovateľa na súd majú prvky štandardných až automatických postupov, kedy sa spravidla mení iba osoba povinnej osoby a výška úhrady. Zároveň advokát poznajúc znenie zákona vie o možnosti súdu znížiť či dokonca nepriznať náhradu trov konania a s ohľadom na túto skutočnosť pristupovať k poskytovaniu právnych služieb a k dojednaniu odmeny.

Pokiaľ ide o argumentáciu navrhovateľa, že postupom súdu nebolo poskytnuté materiálne naplnenie ústavného práva každého účastníka podľa § 47 ods. 2 Ústavy SR, súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 M Cdo 21/2009 zo dňa 25. februára 2010, v ktorom sa konštatuje (strana 7. odôvodnenia), že „súd rozhodujúci o priznaní náhrady trov konania podľa § 142 ods. 1 O.s.p. je povinný vždy skúmať účelnosť vynaložených trov konania uplatnených úspešným účastníkom konania v spore. Účelnosť je vlastnosť procesu spočívajúca v sledovaní cieľa. Účelnosť spravidla nachádza svoju opodstatnenosť vtedy, ak vychádza zo zákonných dôvodov a neprekračuje ich medze. Je preto potrebné rozlišovať medzi právom účastníka konania (fyzickej, právnickej osoby, štátneho orgánu) na právnu pomoc a nárokom na náhradu trov konania za poskytnutú právnu pomoc. Trovy konania potrebné na účelné vynaloženie alebo na ochranu práv sa však nemôžu posudzovať ako celok, aj keď účastník má právo na náhradu trov konania, pretože každý úkon alebo každé plnenie trov treba posudzovať samostatne.“

Súd nijako nespochybňuje právo žalobcu na zastúpenie advokátom (§ 25 O. s. p.) a v priebehu konania ho rešpektoval. Právo účastníka na zastúpenie advokátom na strane jednej a právo na náhradu nákladov konania s tým spojených na strane druhej sú práva, ktoré síce spolu úzko súvisia, avšak nie sú nerozlučne spojené. Merítkom účelnosti

uvedeným v § 142 ods. 1 O.s.p. je preto nevyhnutné pomerovať všetky náklady, ktoré účastníkovi v priebehu konania vznikli, teda aj náklady vynaložené účastníkom v súvislosti s jeho zastúpením advokátom. Na posudzovanie účelnosti nákladov právneho zastúpenia nemožno rezignovať len preto, že účastník pri zastúpení advokátom realizuje svoje právo na právnu pomoc. Súd ďalej uvádza, že k rovnakému záveru k akému dospel aplikáciou § 142 ods. 1 O.s.p., možno dospieť aj aplikáciou § 150 ods. 2 O.s.p., podľa ktorého ak sú trovy konania v drobných sporoch neprimerané voči pohľadávke, môže ich súd nepriznať alebo znížiť. Predmetné ustanovenie je ustanovením s tzv. relatívne neurčitou hypotézou, ktorá ponecháva na súde zváženie, či trovy konania sú voči uplatnenej pohľadávke neprimerané a čo vôbec pod neprimeranosťou treba rozumieť. Neprimeranosťou podľa súdu nemožno rozumieť iba zjavný nepomer medzi výškou uplatnenej drobnej pohľadávky a výškou trov konania ale vôbec aj vznik trov konania, ktorých vznik vo vzťahu k jednoduchosti sporu môže byť ako taký neprimeraný. Hoci sa jedná o stereotypnú právnu agendu, ktorá nevyžaduje žiadne sofistikované právne riešenia, keď podania navrhovateľa na súd majú prvky štandardných až automatických postupov, kedy sa spravidla mení iba osoba povinnej osoby a výška požadovanej úhrady, súd pri vyhodnocovaní primeranosti a účelnosti trov právneho zastúpenia zvažil vynaložené finančné a personálne úsilie navrhovateľa prostredníctvom jeho právneho zástupcu a priznal mu náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 20 % odmeny podľa citovanej Vyhlášky č. 655/2004 Z. z. za dva úkony právnej služby (á 16,60 € + 8,04 eur režijný paušál). Celkovo priznaná náhrada trov konania navrhovateľa predstavuje sumu 26,36 eur.

Pokiaľ ide o argumentáciu navrhovateľa, že postupom súdu došlo k porušeniu jeho práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces nakoľko rozhodnutie o znížení náhrady trov právneho zastúpenia je bez riadneho odôvodnenia a je teda arbitrárnym a svojvoľným, súd poukazuje na znenie § 172 ods. 1 a 174 ods. 3 O. s. p. Citované zákonné ustanovenie uvádzajú „náležitosti“ platobného rozkazu, ktorými súd uloženie povinnosti odporcovi zaplatiť navrhovateľovi uplatnenú peňažnú sumu v lehote 15 dní od doručenia platobného rozkazu a zaplatenie náhrady trovy konania. Zároveň musí byť odporca v platobnom rozkaze poučený o tom, že oneskorene podaný odpor alebo odpor bez odôvodnenia vo veci samej súd odmietne. Zákon (zákonodarca) súdu neukladá, aby v platobnom rozkaze svoje

rozhodnutie odôvodňoval. Priečilo by sa to zmyslu a účelu tzv. „skráteneho konania“, kde súd rozhoduje iba na základe navrhovateľom tvrdených, nie preukázaných skutočností s cieľom uplatniť zásadu občianskeho súdneho procesu vyplývajúcu z § 6 O. s. p. - zásadu hospodárnosti (rýchlosti) konania (V konaní postupuje súd v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná). Keďže súd vydaním platobného rozkazu bez odôvodnenia v danej veci postupoval v súlade so zákonom, nemožno súhlasiť s navrhovateľom v tom, že týmto postupom porušil jeho ústavné právo na súdnu ochranu a spravodlivý proces resp. že výrok platobného rozkazu o náhrade trov konania je rozhodnutím arbitrárnym a svojvoľným. Súd v platobnom rozkaze uviedol, že pri rozhodovaní o náhrade trov konania postupoval podľa § 150 ods. 2 O. s. p. a znížil náhradu trov právneho zastúpenia na 20 % tarifnej odmeny za dva úkony právnej pomoci. Takýmto spôsobom súd nad rámec zákonných požiadaviek na obsah platobného rozkazu súd oboznámil navrhovateľa, na základe akého zákonného ustanovenia priznal nižšiu odmenu a v akej výške ju priznal.

Navrhovateľ poukázal aj na nález Ústavného súdu ČR, podľa ktorého je spravodlivé, aby výška odmeny za zastupovanie žalobcu advokátom bola určená tak, že spravidla nepresiahne jednonásobok vymáhanej istiny. Súdu nie je zrejмый zmysel tejto argumentácie, ak navrhovateľ požaduje náhradu za zastupovanie prakticky vo výške dvojnásobku vymáhanej istiny. Navrhovateľ si tu zjavne protirečí.

Pokiaľ ide o argumentáciu navrhovateľa, že súd znížil náhradu trov postupom podľa § 150 ods. 2 O.s.p. napriek nedostatočnému personálnemu zabezpečeniu navrhovateľa na vykonávanie súdneho vymáhania a objektívnu neschopnosť samostatne zabezpečiť uplatnenie svojich práv na súde, súd uvádza, že § 150 ods. 2 O. s. p. nezohľadňuje materiálne a personálne zabezpečenie účastníkov konania.

Navrhovateľ uvádza, že ním uplatnená náhrada trov konania nie je zneužitím práva. Vzhľadom na opakované návrhy navrhovateľa na začatie konania o zaplatenie nesplatených pôžičiek, ktoré sú z hľadiska právnej argumentácie (ktorú súd nepovažuje za náročnú) obsahovo totožné, keď podania navrhovateľa na súd majú prvky štandardných až automatických postupov, kedy sa spravidla mení iba osoba povinnej osoby a výška požadovanej úhrady, má súd za to, že je namieste uvažovať aj o tom, že postup

navrhovateľa v takto jednoduchých veciach s veľmi nízkou hodnotou je motivovaný práve ziskom z náhrady trov právneho zastúpenia, ktorý je vyšší ako zisk z titulu samotnej vymáhanej istiny a preto by práve mohol byť považovaný za zneužívanie práv na náhradu trov konania.

Pokiaľ ide o argumentáciu navrhovateľa o jeho postavení na trhu a podnikateľskej činnosti ako aj zákonnom limite maximálnej odmeny za poskytnutie pôžičky, považuje ju súd za irelevantnú vo vzťahu k predmetu odvolania nakoľko tieto skutočnosti nemajú ani nemôžu mať žiaden vplyv na právo na náhradu trov právneho zastúpenia.

S poukazom na vyššie uvedené, súd pri vydaní platobného rozkazu postupoval v súlade so zákonom, a teda nebol daný dôvod na zmenu alebo zrušenie výroku o náhrade trov konania v platobnom rozkaze. Z uvedených dôvodov súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.»

3. Sťažovateľka v úvode svojej sťažnosti uviedla, že trovy právneho zastúpenia v požadovanej výške (49,28 eur) nemôžu byť neprimerané, lebo nie sú ani dvojnásobkom istiny dlžnej sumy (25 eur). Navyše, priznané trovy právneho zastúpenia vo výške 9,86 eur nedosahujú podľa sťažovateľky ani výšku režijného paušálu za dva úkony právnej služby 16,08 eur (2 x 8,04 eur), čo považuje za neprimerané a neadekvátne zníženie trov právneho zastúpenia. Podľa sťažovateľky uplatňovaná náhrada trov právneho zastúpenia predstavuje minimálnu odmenu za právnu službu za minimálny počet úkonov, pri ktorých je uplatňovaná minimálna sadzba podľa vyhlášky, a na trovy právneho zastúpenia, ktoré boli vyčíslené a uplatnené v súlade s predmetnou vyhláškou, má spravodlivý nárok. Sťažovateľka bola podľa jej slov nútená vynaložiť finančné aj personálne kapacity, aby sa domohla svojho nároku. Odporca so sťažovateľkou nekomunikoval a nereagoval na predžalobné výzvy, preto nemala inú možnosť ako iniciovať občianske súdne konanie.

3.1 S prihliadnutím na dodržanie princípu proporcionality medzi výškou vymáhanej čiastky a náhrady trov v tzv. *bagatelných* sporoch (obdoba drobných sporov) je podľa mienky sťažovateľky spravodlivé, aby výška odmeny za zastupovanie žalobcu advokátom bola určená tak, že spravidla nepresiahne jedennásobok vymáhanej istiny. Z uvedeného podľa názoru sťažovateľky vyplýva nielen to, aký pomer trov a istiny je považovaný

za spravodlivý, resp. nespravodlivý, ale zároveň stanovuje pomyselnú hranicu spravodlivosti, pod ktorú by mali byť trovy právneho zástupcu znížené len výnimočne v prípade, že by sa určenie vyšších trov javilo ako evidentná nespravodlivosť. Aby súd mohol posúdiť či ide o takýto zvláštny prípad, je podľa sťažovateľky potrebné zohľadniť viacero kritérií na strane oboch účastníkov konania – majetkové pomery odporcu, technické, personálne, vedomostné zázemie sťažovateľky, ako aj skutočne vynaložené náklady na právne zastúpenie. Žiadne z týchto kritérií konajúci okresný súd podľa sťažovateľky nevzal na vedomie a k žiadnemu z týchto kritérií sa v odôvodnení napadnutého uznesenia nevyjadril.

3.2 Podľa sťažovateľky okresný súd zároveň znížil trovy právneho zastúpenia aj napriek tomu, že zo strany sťažovateľky nešlo o zneužívanie práva na náhradu trov konania. Odporca sa s úhradou pohľadávky dostal do omeškania 12. apríla 2014. Návrh na vydanie platobného rozkazu bol podaný 29. júla 2014, tzn. po viac ako 90 dňoch od splatnosti pohľadávky zo zmluvy. Sťažovateľka považuje aplikáciu § 150 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) zo strany okresného súdu za nesprávnu, keďže rozsah zníženia priznaných trov právneho zastúpenia je podľa jej názoru nespravodlivý a neprimeraný, čím konajúci okresný súd nedôvodne zvýhodnil odporcu, ktorý svojím správaním vyvolal samotné sporové konanie. Zároveň podľa presvedčenia sťažovateľky nesprávnym a necitlivým uplatnením uvedeného ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku bolo zasiahnuté do jej ústavných práv. Napadnutým uznesením došlo podľa sťažovateľky k situácii, keď je jej majetok paradoxne menší ako pred podaním návrhu na vydanie platobného rozkazu. Vzhľadom na všetky prezentované skutočnosti sa podľa sťažovateľky sťažnosťou napadnuté uznesenie okresného súdu javí ako neospravedliteľné popretie práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy. Ak by okresný súd aplikoval citované ustanovenia správne a v súlade s ich skutočným významom, nemohlo by podľa úsudku sťažovateľky dôjsť k jej neúspechu v konaní. Extrémnou interpretáciou označených ustanovení Občianskeho súdneho poriadku okresným súdom došlo podľa názoru sťažovateľky zjavne k zásahu do jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

4. *Sťažovateľka navrhla vydať tento nález:*

„Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, 20 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Trenčín zo dňa 26.3.2015, č.k. 17Ro/350/2014-29, ktorým platobný rozkaz Okresného súdu Trenčín zo dňa 27.11.2014, č.k. 17Ro/350/2014-16 vo veci samej potvrdil, porušené bolo.

Uznesenie Okresného súdu Trenčín zo dňa 26.3.2015, č.k. 17Ro/350/2014-29 sa zrušuje a vec sa vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

Okresný súd Trenčín je povinný zaplatiť advokátovi sťažovateľa náhradu trov konania do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

6. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

III.

7. Pri rozhodovaní orgánov verejnej moci (t. j. aj súdov) o právach a povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb v konkrétnom právom upravenom procese je nevyhnutné akcentovať princípy demokratického právneho štátu formujúce každé konanie. Tieto princípy nachádzame v ústave v čl. 46 a nasl. (právo na súdnu a inú právnu ochranu), ako aj v čl. 6 ods. 1 dohovoru (právo na spravodlivý proces).

7.1 Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je účelom práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy), ako aj práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 dohovoru) zaručiť každému prístup k súdu, čomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu vo veci konať a rozhodnúť (porov. I. ÚS 290/08, II. ÚS 88/01, II. ÚS 145/08, III. ÚS 259/2010, IV. ÚS 159/07). Súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (porov. v tomto zmysle IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07).

7.2 Povinnosť súdu zistiť správne a v dostatočnom rozsahu skutkový stav v ním rozhodovanej veci (bez ohľadu na jej prípadnú náročnosť) a s tým spojená povinnosť riadne

odôvodniť svoje rozhodnutie sú jedny zo základných znakov ústavne aprobovaného postupu súdu a ochranou účastníkov konania pred svojvôľou súdu.

7.3 Ústavný súd považuje rozhodovanie všeobecného súdu o trovách konania za integrálnu súčasť občianskeho súdneho procesu a je zásadne výsadou všeobecného súdu. V rámci tohto rozhodovania však v zásade ide vždy o aplikáciu jednoduchého práva, takže ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnému súdu sťažnosť. Inak povedané, problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (rovnaké závery porov. napr. aj v I. ÚS 40/2012, II. ÚS 364/2014, II. ÚS 64/09, III. ÚS 92/09, IV. ÚS 248/08).

8. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil v skutkových a právnych záveroch napadnutého uznesenia nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo ich arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti.

8.1 V rámci rozhodovania o otázke priznania náhrady trov konania okresný súd uplatnil zákonom poskytovaný priestor na uváženie týkajúce sa aplikácie § 150 ods. 2 OSP.

8.2 Pokiaľ okresný súd považoval prerokúvanú vec za drobný spor a trovy konania za neprimerané voči pohľadávke na základe toho, že:

(i) *„cieľom súdnych konaní v drobných sporoch má byť vymoženie pohľadávky s čo najnižšími nákladmi a nemôže prevažovať záujem na vedení konania z dôvodu, že ide o zaujímavé veci z hľadiska odmeny advokáta. Súd z úradnej činnosti zistil, že na tunajšom súde prebieha viacero konaní, v ktorých vystupuje totožný navrhovateľ s totožným predmetom konania. V danej veci má súd teda za to, že prejednávaná vec má znaky*

stereotypnej právnej agendy, keď podania navrhovateľa na súd majú prvky štandardných až automatických postupov, kedy sa spravidla mení iba osoba povinnej osoby a výška úhrady. Ide o administratívnu agendu, ktorá nevyžaduje žiadne sofistikované právne riešenia. A práve stereotypná právna agenda v spojení s nízkou hodnotou sporu je tým dôležitým ukazovateľom, ktorý oprávňuje k aplikácii uvedeného zmierňujúceho ustanovenia § 150 ods. 2 O. s. p.“;

(ii) „merítkom účelnosti uvedeným v § 142 ods. 1 O.s.p. je preto nevyhnutné pomerovať všetky náklady, ktoré účastníkovi v priebehu konania vznikli, teda aj náklady vynaložené účastníkom v súvislosti s jeho zastúpením advokátom. Na posudzovanie účelnosti nákladov právneho zastúpenia nemožno rezignovať len preto, že účastník pri zastúpení advokátom realizuje svoje právo na právnu pomoc. Súd ďalej uvádza, že k rovnakému záveru k akému dospel aplikáciou § 142 ods. 1 O.s.p., možno dospieť aj aplikáciou § 150 ods. 2 O.s.p., podľa ktorého ak sú trovy konania v drobných sporoch neprimerané voči pohľadávke, môže ich súd nepriznať alebo znížiť. Predmetné ustanovenie je ustanovením s tzv. relatívne neurčitou hypotézou, ktorá ponecháva na súde zváženie, či trovy konania sú voči uplatnenej pohľadávke neprimerané a čo vôbec pod neprimeranosťou treba rozumieť.“;

(iii) „súd pri vyhodnocovaní primeranosti a účelnosti trov právneho zastúpenia zvážil vynaložené finančné a personálne úsilie navrhovateľa prostredníctvom jeho právneho zástupcu a priznal mu náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 20 % odmeny podľa citovanej Vyhlášky č. 655/2004 Z. z. za dva úkony právnej služby (á 16,60 € + 8,04 eur režijný paušál). Celkovo priznaná náhrada trov konania navrhovateľa predstavuje sumu 26,36 eur.“;

potom v prípade, že pre tieto závery mal okresný súd dostatočnú oporu vo vykonanom dokazovaní, nemožno právny názor vyslovený okresným súdom, čo sa týka aplikácie § 150 ods. 2 OSP, vo veci sťažovateľky hodnotiť ako arbitrárny, ale „len“ ako prísny a jeden z možných výkladov vzhľadom na dokázaný skutkový stav.

8.3 Ústavný súd tak nie je v tejto veci oprávnený vstupovať a nahradzovať prijaté právne závery okresného súdu, čo sa týka výkladu a aplikácie jednoduchého (podústavného,

einfaches Recht) práva. Okresný súd riadne odôvodnil svoje závery k aplikovateľnosti § 150 ods. 2 OSP poukazom na relevantné premenné (pozri predchádzajúci bod), vysporiadanie sa s ktorými je v odôvodnení napadnutého uznesenia okresného súdu riadne uvedené, je presvedčivé, jasné a netrpí absenciou logiky. Zároveň nemožno konštatovať, že by prijaté závery okresného súdu v napadnutom uznesení mali potenciál založiť porušenie sťažovateľkou označených čl. 20 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 ústavy.

9. Na základe uvedeného ústavný súd odmietol sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

10. Ako obiter dictum ústavný súd dopĺňa, že vzhľadom na predmet sťažnosti možno upozorniť na podstatnú podmienku potenciálneho prijatia sťažnosti na ďalšie konanie, a síce či ide/nejde o prípad posudzovaný ako tzv. bagateľná vec, kde vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu by už samotný predmet sporu v napadnutom konaní mohol zakladať z hľadiska doterajšej judikatúry ústavného súdu (porov. IV. ÚS 358/08, IV. ÚS 340/2014, III. ÚS 529/2014, II. ÚS 468/2015, II. ÚS 357/2015) ďalší dôvod na odmietnutie sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní. Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vo veciach bagateľných prichádza totiž do úvahy iba v prípadoch extrémneho vybočenia zo štandardov, ktoré sú pre postupy zisťovania skutkového základu sporu a pre jeho právne posúdenie esenciálne (porov. IV. ÚS 358/08), resp. v prípadoch, ak pôjde o intenzitu zásahu kolidujúcu s podstatou a zmyslom základných práv a slobôd (porov. nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. III. ÚS 1996/13, bod 27). Ústavný súd sa však nezaoberal bližšie otázkou bagateľnosti sporu, keďže sťažnosť odmietol z iných dôvodov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. novembra 2016